השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צד.

כך וכך אנשים. עמנו במקום שאנו רועים שם ואם תבא לגזול תמות: **ווקפא.** קלעים המקלעים בגאכן: **פסיקא לן.** פסוקות וקבועות עלינו להיות עמנו בכל יום: **הרי הוליכן.** שהזמיר לו המקום שהבהמות שם והשיאו לבא על ידי שגידפו: **מתני' כל המפנה על מה שכתוב בתורה וכו'.** בגמרא מפרש להו: **כל תנאי שיש בו מעשה בתחילתו.** שהקדים מעשה שעליו לעשות לתנאי שהוא שואל ממנו כגון הרי מעשה זה שלך אם תעשה דבר פלוני. דלא דמי לתנאי בני גד ובני ראובן אם יעברו ונתתם (במדבר לב) היינו תנאי קודם למעשה. אם תעשה לי הדבר הזה אשובה ארעה צאנך (בראשית ל) היינו תנאי שאול ממנו קודם למעשה שעליו לעשות: **תנאו בטל.** והוי מעשה מקדים ואע"פ שלא קיים בעל התנאי את התנאי: **וכל תנאי שאפשר לו לקיימו תנאו קיים.** אם תנאו קודם למעשה הוא הא לי אפשר לקיימו תנאו בטל והמעשה קיים ובגמרא מפרש לה: **גמ' דבר שבממון.** שאר וכסות: **אפילו תימא.** ריש"א דקתני מתנה שאין לחיפטר משנועה ר"מ והאי לאו מתנה על מה שכתוב בתורה הוא אלא שאמר לו אי אפשי להיות שומר שלך אלא כך ושומר לא נחית לשמירה עד דמשיך לבהמה והאי כי משיך כבר פירש על מנת שאין לו עליו שבועה ולא שיעבד נפשיה לירד בתורת שומרין אלא למקנא ולמה שירד יד אבל המקדש את האשה מכי אמר לה הרי את מקודשת לי איקדשה לה וכי אמר לה על מנת שאין לך עלי מתנה על מה שכתוב בתורה דאין אישות לאלמין וכי תפוס קדושין לגמרי תפוס והוה מתנה על מה שכתוב בתורה: **דברי ר' יהודה בן תימא.** דקתני דאפשר לקיומי הא אי אפשר לקיומי תנאו בטל: **כמפליגה דברים.** שאין בלבו לשום תנאי אלא להקניטה בעלמא מרחקה ודומה אותה כדברים: **מתני' נמי דיקא.** דסתמא לן כרבי יהודה בן תימא:

הדרן עלך השוכר את הפועלים

השואל. ה"ג **השואל את הפרה ושאל בעליה עמה או שכר בעליה עמה** לא גרסינן שכירות בכולה מתניתין גבי פרה אלא גבי בעלים דאשמעינן היכא דפרה שאולה כל היכא דהוו בעלים עמו במלאכתו בין בשאילת גופו ובין שנשכר אצלו קרינא ביה אם בעליו עמו) אבל בפרה שכורה לא אשמעינן מתניתין דפטור בבעלים אבל מבריתא) שמעינן לה: אבל

אימא סיפא כל תנאי שיש מעשה בתחילתו תנאו בטל אתאן לר' מאיר. הכא משמע דלא כפי' הקונטרס דפי' בסוף פרק מי שאחזו (גיטין דף עה. ד"ה משום) דאפילו רבנן דרבי מאיר מודו דבעינן תנאי קודם למעשה גבי הא דקאמר אלא אמר רבא משום דהוי מעשה קודם לתנאי:

אמר רב נחמן בר יצחק **מתני' נמי דיקא בו'.** וא"ת מאי קמ"ל רב נחמן הא רב אמר לעיל זו דברי ר' יהודה בן תימא ועוד מה שייך דיקא מה שהוא בהדיא ואיכא למימר דלא שמיע ליה דרב ושייך נמי דיקא כיון שאינו בפירוש במשנה אבל קשה דהוה ליה למיתני כל שאי אפשר לו לקיים תנאו בטל כי איך דרישא וגרשה לומר [עוד] דרב נחמן הוה ידע להא דרב ומפרש מעליה לרב דמתניתין כוותיה דהא איכא למימר דאתי ככולי עלמא וקאי ארישא דקתני דכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ויהיב טעמא משום דכל תנאי שאפשר לקיימו בסופו דוקא הוי תנאי קיים אבל מתנה על מה שכתוב בתורה שאי אפשר לו לקיימו תנאו בטל והתנה עליו מתחילתו נמי קאי ארישא דקתני וכל שיש בו מעשה מתחילתו תנאו בטל דוקא התנה עליו מתחילתו תנאו קיים שהתנאי קודם למעשה ודייק דאתיא דברי יהודה בן תימא מדקתני כל דאי סיומא דרישא הוא לא הוה ליה למיתני כל אלא ואם אפשר לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנאו קיים אלא ודאי סיפא מילתא באפי נפשיה הוא ושום מידוש אתא לאשמועינן אם כן ודאי אתא למידק אפשר אין לא אפשר לא ופי' רבינו שמואל אין גרשה לר"י כלל לך לא כתבתיו:

הדרן עלך השוכר את הפועלים

השואל את הפרה:

(שייך לע"ב) **פרה** במשיכה ובעלים באמירה. הק'

ריב"ם דאמר לקמן בפירקין (דף לז.) שאלה ובחמה ומומנה וספר מתה כולהו בעידן עבידתייהו כשאלה בבעלים דמו משמע דשלא בעידן עבידתייהו לא הוי שאלה בבעלים וי"ל דלאו דוקא בעידן עבידתייהו אלא בשעת הליכתן או אפילו מזמנים עצמן ליכן ולעשות משוב בעידן עבידתייהו אבל ודאי משעת אמירה של קודם פסק מלאכה לא חשוב שאילה בבעלים כדאמרינן בס"פ האומנין (לעיל דף פא.) לסוף אינגלאי מילתא דהחיא שעתא שכרא הוי שתי ולא הוי פשיעה בבעלים:

מנן

מסורת הש"ס

ו) [קדושין יט: וש"נ], ז) [לעיל נח. מעוטים ט. קדושין יט: כ"ב קכו: [גיטין פד:], ג) [עי' תוספות מעוטים ט. סד"ה הרי זו שהשינו על פרש"י דהכא], ד) [עי' תוס' לעיל נח. ד"ה אמר רי"י וקו בהרא"ש אותא שומר חנם וכן בהגה"ה שם דדוקא בש"מ שייך בהיות הנאה כו'], ה) [לעיל טו. וש"נ], ו) [גיטין פד., ז) [עי' תוספות גיטין פד. ד"ה על מנת], ח) [שבועות כב], ט) [לקמן לה:], י) רש"ל.

גליון הש"ם

גמ' ומתנה ש"מ. מתוס' לעיל נח. ד"ה אר"י היה להם הגירסא מה ש"מ וכן הוא בהגהת אשרי כלל. ולגירסתנו ש"מ ר"ל דלרבותא נקט הכי אף ד"ל דלאו משום דעקר קלא אביר ממ"מ בהגהת אשרי שם בהה"א הנאה. עיין לעיל דף נח. תוס' ד"ה אר"י:

מוסף רש"י

על מנת שאין לך עלי שאר. מזון רעונה. תשמיש, הרי זו מקודשת ותנאו בטל. דאין אדם מתנה על מה שכתוב בתורה והוי קידושי שטעה מעשה והתנאי כמתן דליתיה, דכמעשה בלא תנאי דמי (רשב"ם ב"ב קכ:). **בדבר שבממון.** שאר וכסות (בתובות נו.) דאיתן למתילה הוי תנאי קיים אבל עונה לגברא דנופא הוא לא איתיהיב למתילה (קדושין יט. ולעיל נא.) עונת תשמיש מצוה היא ולגברא דנופא הוא (רשב"ם ב"ב קכ:). **תנאו קיים.** הקדושין קדושין ויש לה עליו עונה אבל לא שאר וכסות (שם). **כמפליגה.** דוחה אותה לגברא כדברי הכאי (גיטין פד.).

הדרן עלך השוכר את הפועלים

עין משפט נר מצוה

קיח א מיי' פ"ג מהל' שכירות הל' ה סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שג סעיף ז:

קיט ב מיי' פ"ב שם הל' ט סמג עשין עט טוש"ע ח"מ סי' ריח סעיף ב:

קכ ג (מיי' שם) סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שה סעיף ד:

קכא ד מיי' פ"ו מה' אישות הל' ט ופי"ב מה' ז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ה בהג"ה:

קכב ה ו מיי' שם פ"י הל' כ טוש"ע שם סעיף כ:

קכג ז מיי' שם הל' ט וב"ב מהל' שכירות הל' ט סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

קכד ח ט מיי' פ"ב מהל' שכירות הל' ט סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' רלח סעיף ה:

קכה י מיי' פ"ו מהל' אישות הל' ז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ג ופי' קמג סעיף יב:

א כ מיי' פ"ח מהל' שכירות הל' ג וב"ב מהל' שאלה ופקדון הל' ח סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שמו סעיף ח:

ב ל מיי' פ"ח שם וב"ב שם טור וש"ע שם סעיף ב:

תורה אור השלם

ז אם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם אִם שָׂכִיר הוּא בָּא בִּשְׂכָרוֹ: שמות כב יד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com